

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

254. An Clerici teneantur, & possint per iudices sæculares cogi ad reparandam viam, ante domos suas? Et quid, si graculi, aut vermes, vel locustæ, seu bruchi nascantur in vineis, & messibus alicuius ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. CCLIV. &c. 227

dub. 3. num. 25. cum sit contra immunitatem Ecclesiarum, vim non habere, & fuisse correctam à iure canonico, vt notat Glossa in cap. generaliter. vers. Narrum. & vers. Collationibus. 6. q. 1. Et contrarium etiam postea docuisse ipsos Imperatores in iure nouo ciuili, ex audent. item nulla communitas. C. de Episc. & Cler. tenet Azorius part. 3. lib. 5. cap. 19. quast. 10. & Portel. in addit. ad dubia regularia. verb. Tributum. n. 11. qui citat textum in leg. placet. de sacros. Eccles. & leg. 2. C. de Episc. & Cler.

4. Sed, quidquid sit de hoc, in ordine ad ius ciuile, certum est ex iure canonico, Clericos non teneri ad dictas contributiones vt apparet in cap. non minus. & in cap. aduersus. de immunit. Eccles. & ex canone Bullæ Cæne. Ex his omnibus apparet, cautè legendum esse Henriquez, vbi supra, qui etiam in pen. Glossa, lit. L, asserit per sententiam Senatus Regij declaratum esse, teneri Clerum ad distributionem, vt oppidum, quod Rex vendere parabat, se redimat: quod etiam postea docuit Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 286.

5. Sed hæc sententia mihi displicet: nam id bonum non æquè principaliter, primariò, directè concernit Clericos, sed laicos: & idèd Clerici non tenentur ad contributionem supradictam: quia, vt obseruat contra sententiam Henriquez, & aliquorum Iuriconsultorum, omnes Theologi, & ex ipsa Societate Lessius, Molina, & alij à me citati in tract. de Parlam. quando bonum commune, & publicum non tangit principaliter Clericos sed secundariò, vt est in casu supradicto. Et in reparatione viarum, turrium, murorum, &c. Clerici non tenentur contribuere, licet contrarium docuerit Henriquez, & idèd non sequendus, vt supra probatum est.

RESOL. CCLIV.

An Clerici teneantur, & possint per iudices seculares cogi ad reparandam viam ante domos suas? Et quid, si graculi, aut vermes, vel locustæ, seu bruchi nascantur in vineis, & messibus alicuius Clerici, vel pro reparatione aggerum, ne flumen vicinios agros Clericorum, & laicorum inundet? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 76. alias 75.

§. 1. Affirmatiuè respondet Petrus de Cenedo in collect. iuris can. p. 1. collect. 37. num. 4. Humada in l. 54. tit. 6. p. 1. gloss. 2. n. 18. Itraquel. de retractat. lignag. §. 32. gl. vnicæ, num. 80. Ludouicus Mexia in pract. taxa panis. concl. 5. num. 70. vbi ait, Clericos, Ecclesiasticosque personas cogi posse per seculares potestatem reparare viam ante domum, & itineris pertinentia sua mandare facere suis expensis; quod est notandum in praxi, circa ordinationes Hispalenses. [Para que no echen agua suzia por la calles, ni otras imundicias.] Et ad mandata Prefecti vrbis Hispalensis pro mundandis per vicinos viarum suis pertinentiis, vt ab his munditiis Clerici etiam non excusentur, nec à pœnis, & multa effundentium amurcam per vias publicas, quod iam vidi practicari. Ita ille, & alij Iuriconsulti.

2. Sed hæc omnia sunt contra immunitatem Ecclesiasticam, vt in casu simili aduersus Henriquez lib. 10. cap. 15. d. 7. in Glossa, lit. C, rectè notauit Vivaldus in candelabro super Bull. Cæn. cas. 18. num. 9. Et ita asserit Ludouicus Molina de instit. tom. 3. tract. 2. disp. 261. num. 6. Si vicini omnes contribuant ad sternendam lapidibus viam, quæ est ante ianuas ipsorum; tunc etiam Ecclesiastici, qui ibi habent domum, te-

nentur similiter contribuere. Sed in tali euentu non possunt seculares per se ipsos compellere Ecclesiasticos, vt contribuunt, si Ecclesiastici renuant; sed id efficere debent per Episcopum, aut per alium legitimum Iudicem Ecclesiasticum. Idem etiam docet Layman de Theol. moral. lib. 4. tract. 9. cap. 6. num. 7. Falsum est etiam, quòd tenentur ad pœnam effundentium amurcam, & similia per vias publicas: nam Clerici non subduntur pœnis impositis à seculari potestate, ex defectu iurisdictionis. Et horum omnium ratio iam supra sapius explanata est.

3. Nec etiam mihi placet doctrina illa, quam adducit dictus Mexia loco cit. num. 44, nempe, quòd si graculi, aut vermes, vel locustæ, seu bruchi nascuntur in vineis, & messibus alicuius Clerici, per statutum cogi potest cum aliis, in quorum vineis, & messibus reperiuntur huiusmodi animalia, vt suis expensis eas capiat, & occidat: quo in casu, quantumcumque privilegiati, ne & alij inficiantur, possunt cogi etiam de facto, vt suis expensis id faciant; & ita se vidisse practicari testatur: non, inquam, hæc doctrina mihi placet, & illam reprobat Molina, vbi supra: nam in tali casu Ecclesiastici, licet teneantur, debent tamen ad id compelli per Iudicem Ecclesiasticum, & non per seculares. Et exempla quæ adducit Mexia ad confirmandam sententiam, non faciunt ad rem: quia in illis casibus adest necessitas, nec aliter fieri potest, neque tempus concedit adire Ecclesiasticum superiorem. Ergo, &c. Et ita etiã docet in similibus casibus Ioan. Salas de legib. disp. 13. sect. 9. & sect. 11. num. 114. vbi sic ait: [Quando contributio faciendâ est æquè primariò in utilitatem Clericorum, ac laicorum, v.g. pro reparatione aggerum, ne flumen vicinos agros Clericorum, & laicorum inundet, non potest tamen tunc per se potestas laica Clericos recusantes compellere; sed per Ecclesiasticam. Quòd si id commodè fieri non posset, putant quidam, non esse omnino improbandam tealem executionem: quia in tali casu præsumi potest rati habitio, seu tacita licentia Summi pontificis. Sed tutius censet Lessius, & ego omninò necessarium, vt hæc expressè ad tales casus per Principes petatu r.] Hæc Salas.

Sup. hoc supra lege ex Ref. 248. §. penult. in fine, & alium §. 8. ver. eius annot.

RESOL. CCLV.

An Principes possint imponere gabellas super bona patrimonialia Clericorum? Ex p. 1. tr. 2. Ref. 40. alias 39.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet ex Iuriconsultis neotericis Bobadilla in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 160. qui in Glossa, litera F, citat pro hac sententia quamplurimos Iuristas, & cum limitatione, vt hoc non intelligatur, quoad bona patrimonialia, ad quorum titulum ordinati sunt.

2. Sed communi calculo Theologorum, hæc doctrina, tanquam sacris Canonibus contraria, meritò explosa est: & illam reprobant Homobonus de exam. Eccles. part. 2. tract. 11. cap. 6. quast. 9. Riccius part. 2. decis. 299. num. 3. Syluester verb. immunitas, 1. n. 6. Duatdus in Bulla Cæn. lib. 2. can. 18. q. 5. n. 4. Layman in Theo. mor. lib. 4. tr. 9. c. 6. n. 9. Lessius lib. 2. c. 33. dub. 2. n. 19. Azorius p. 3. lib. 5. c. 19. q. 7. Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 2. §. n. 379. Filliucius tom. 1. tr. 16. c. 11. n. 297. Molina tom. 3. tr. 2. disp. 671. n. 2. Molfesius in summa, tom. 2. tr. 12. c. 22. n. 166. Alticius de cens. tom. 2. disp. 19. lib. 5. c. 6. dub. 2. Suatez contra Regem Angliæ, lib. 4. c. 24. & 25. Coriolanus in Bul. Cæn. ex. tom. 18. Prosper de Augustino in addit. ab sum. Quarata, verb. vestigal. Megala in p. 2. lib. 2. c. 17. q. 6. n. 14. Salonijs tom. 2. in 2. 2. q. 7. d. art. §. contr.

Sup. hoc supra Ref. 56 §. Sed hæc inter principium, & medium: & in Ref. 70. & signantet infra in Ref. seq. §. Restat, & in Ref. 14 post seq. & in tom 7. tr. 6 Ref. 37. §. 1. in fine, & §. ult. post medium, & in tom 6. tra. 9. Refol. 66. §. Denique, per tot.